

Presentació

Aquesta assignatura de 4 crèdits s'ofereix des del Departament de Sociologia i s'imparteix a la Facultat de Ciències de l'Educació. Com a assignatura de lliure elecció és oberta a tots els alumnes de la UAB interessats en l'educació no formal i informal, especialment per a alumnes de Diplomatura de Mestres i d'Educació Social. Com a assignatura d'itinerari de psicopedagogia s'ofereix als alumnes de les especialitats d'Educació Infantil (sota el títol d'Intervenció Educativa a l'Educació Infantil III) i de Primària.

Objectius

L'objectiu general del curs consisteix en la identificació i l'anàlisi dels processos d'educació al marge de l'educació específicament escolar, i en l'estudi de la interacció entre l'educació escolar i no escolar. També es l'objectiu de l'assignatura situar aquests processos educatius i les seves institucions en el context dels canvis socials recents esdevinguts a Catalunya i les societats desenvolupades.

Continguts

1. Introducció: canvis socials, escola i educació informal

- 1.1. L'educació formal, no formal i informal: terminologia i criteris de divisió conceptual.
- 1.2. De l'escola d'elit a l'escola de masses. Evolució de l'educació a l'escola i fora de l'escola. Canvi tecnològic, capitalisme informacional i reptes per a l'educació escolar i no escolar.

2. Reestructuració de la família i conseqüències en els estils de socialització

- 2.1. Estructura i funcions de la família. La socialització primària en el context de la institució familiar.
- 2.2. Els canvis a l'interior de la família en el pas de la tradició a la modernitat i la postmodernitat. Tendències recessives i emergents en la relació familiar.
- 2.3. Classes socials, contextos culturals i tipologies familiars. Els estils de socialització familiar.
- 2.4. Metodologia de l'observació i de l'entrevista aplicada a l'estudi de casos d'estils de socialització familiar.

3. Evolució del temps lliure i de les seves possibilitats educatives

- 3.1. L'estructura del temps de producció, reproducció i lliure disposició. Evolució del temps lliure i

l'oci. La població infantil i juvenil i els usos del lleure.

3.2. Anàlisi de l'educació en el lleure infantil i juvenil. Les intencionalitats i principis pedagògics. Exemplificació d'intervencions educatives en el lleure infantil i estudi de casos (aspectes educatius, organitzatius i impacte en l'entorn).

3.3. Trajectòria històrica dels moviments d'educació en el lleure infantil i juvenil a Catalunya. Reptes actuals de les entitats d'educació en el lleure i dels moviments educatius.

4. Efectes dels mitjans de comunicació de masses en els processos de socialització de la infància i l'adolescència

4.1. L'impacte econòmic, polític i social dels "mass media". La TV i els nous mitjans de comunicació electrònica. Televisió i societat: impacte o reflex.

4.2. Dimensions de l'anàlisi dels efectes de la televisió (I): programació i audiència infantil.

4.3. Dimensions de l'anàlisi dels efectes de la televisió (II): anàlisi del mitjà, del llenguatge i del contingut. Eines metodològiques per a l'anàlisi de continguts.

4.4. Reptes educatius dels mitjans de comunicació de masses. Estratègies, actituds i accions de la institució escolar, la família i de les entitats d'educació en el lleure.

Metodologia

El desenvolupament de l'assignatura es fa en base a tres tipus de procediments:

- a. assistència a classe i participació en les sessions teòriques i realització de petits exercicis (comentaris de textos escrits i audiovisuals, debats...)
- b. realització de dos treballs: un primer que ha de fer tothom consisteix en l'observació d'una unitat familiar a partir d'un guió elaborat prèviament. El segon treball cal triar entre els següents:
 - en l'àmbit de l'educació en el lleure: observació d'un centre d'esplai o agrupament escolta; una ludoteca o casal infantil diari; un parc infantil de joc; o activitats extraescolars d'una AMPA.
 - en l'àmbit de la televisió: anàlisi dels programes de més audiència infantil i adolescent (dibuixos, telesèries, *reality shows*...).

Aquests treballs s'han de realitzar en grup (de 3 a 5 persones) i s'exposaran a classe mitjançant transparències.

- c. lectures obligatòries: per cada bloc temàtic hi ha unes lectures que s'han de repartir i treballar en grup.

Avaluació

Per aprovar l'assignatura es té en compte:

- a. l'assistència i participació en les activitats de classe
- b. la realització òptima dels treballs de grup
- c. i la realització d'un exercici d'avaluació inicial que es repetirà el darrer dia de classe.

Bibliografia:

AAVV, *Les Activitats del temps lliure en l'horitzó 2010* Barcelona: Pleniluni, 1990.

AAVV, *Sociología de la educación*, Barcelona: Barcanova, 1993. 37.015.4 Soc

ALONSO, M. [et al.] *Teleniños públicos, teleniños privados*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1995. 301.153.2 Alo (654.17-053.2 Alo C.Comunicació)

CARDÚS, S. *El desconcert de l'educació* Barcelona: Edicions La Campana, 2000.

CASTELLS, M. *La era de la informació. Economía, sociedad y cultura*. 3 vol. Madrid: Alianza Editorial, 1997. 338(100) Cas

FERRÉS, J. *Vídeo y educación*, Barcelona: Paidós, 1993. 371.333 Fer

FERRÉS, J. *Televisión subliminal: socialización mediante comunicaciones inadvertidas*. Barcelona: Paidós, 1996. 654.17:159.96 Fer C.Comunicació

ECHEVERRÍA, J. (1999), *Los señores del aire: Telépolis y el Tercer Entorno* Barcelona: Destino, 1999. 654:301 Ech C.Comunicació

HENRI, J.L. *Un Lloc per a l'infant*. Barcelona: Pleniluni, 1995.

Infancia y Sociedad, revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. *Hemeroteca C.Socials*

LEVY, P. *La Cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: UOC; Proa, 1998. 681.3:301 Lev C.Comunicació

PALACIOS, J. "Medio familiar". A: *Enciclopedia Práctica de Pedagogía* Barcelona: Planeta, 1988. Volumen 6. 37(03) Enc

POSTMAN, N. *Tecnòpoli*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 1996. 681.3:301 Pos

PUIG, J.M., TRILLA, J. *La pedagogía del oci* Barcelona: Laertes, 1996. 379.8 Pui

RYBCZYNSKI, W. *Esperando el fin de semana* Barcelona: Emecé, 1992.

SARTORI, G. *Homo videns. La sociedad teledirigida* Madrid: Taurus, 1998. 681.3:301 Sar (també a C.Comunicació)

VILA, I. *Familia, escuela y comunidad* Barcelona: Horsori i ICE de la UB, 1998. 37.043 Vil

Altres lectures complementàries:

AD, "El Cole y la Tele". A: *Cuadernos de Pedagogía*[Barcelona] (1995), núm. 241.

ALEGRE, J. *Dinàmiques de lleure* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1992.

MARTINELL, A. [et al.] *L'Animació de grups d'esplai*. Barcelona: Laia, 1984.

MUSITU, G. [et al.] *Familia y educación* Madrid: Labor, 1988.

REHER, D. *La familia en España: pasado y presente* Madrid: Alianza Editorial, 1996.

RICO, L. *TV fábrica de mentiras*. Madrid: Espasa Calpe, 1992.

TONUCCI, F. *La Ciutat dels infants*. Barcelona, 1997.

TRILLA, J. *Otras educaciones*, Barcelona: Anthropos, 1993.